

#SLEDUJMA

(#FollowMe / Nicolaas Veul,
Duco Coops / Holandsko / 2018 /
50 min. / slovenské titulky)

„Všetko, čo vidíte, je táto okúzľujúca stránka. Nevidíte však, čo sa deje za oponou,“ vysvetľuje Mike zo spoločnosti Dovetale, ktorá analyzuje sociálne médiá. Instagram je ako výkladná skriňa, v ktorej ľudia propagujú samých seba. Zatiaľ čo užívatelia a užívatelky nadšene rozdávať lajky selfičkam, v pozadí prebieha čulý obchod s používateľskými účtami. Vzniká obrovské množstvo falošných profilov a internetoví roboti vyrábajú nových foloverov pre tých, ktorí si chcú pripadať úspešnejší. Je vôbec možné niečomu na Instagrame veriť?

Témy filmu: sociálne siete, reklama, mediálna gramotnosť, morálka.

Cieľová skupina: 14+

Čas: dve vyučovacie hodiny – 90 minút (vrátane premietania 50 min. filmu)

Pomôcky: projektor, počítač alebo DVD prehrávač, písacie potreby, kartičky z prílohy vytlačené v dostatočnom množstve (jedna kópia je pre jednu skupinu piatich až šiestich osôb), papiere s nápismi ÚPLNE SÚHLASÍM a ÚPLNE NESÚHLASÍM.

Ciele:

- Žiaci a žiačky cez aktiváciu predchádzajúcich vedomostí a na základe informácií z filmu definujú, čo je Instagram, a premýšľajú nad jeho silnými a slabými stránkami,
- analyzujú súvislosti v kontexte sociálnych sietí,
- zaujmú vlastné stanovisko, uvádzajú argumenty a navrhujú riešenia.

Postup:

Úvod: (10 minút)

1. Na opačné konce triedy prilepte papiere s nápismi ÚPLNE SÚHLASÍM a ÚPLNE NESÚHLASÍM. Vysvetlite žiakom a žiačkam, že sa v priestore medzi nimi na pomyselné čiare nachádza tzv. názorová škála. Ich

úlohou bude postaviť sa na ňu podľa toho, aký názor zastávajú na výroky, ktoré im prečítate.

2. Po každom výroku ich požiadajte, aby najbližšiemu spolužiakovi alebo spolužiačke vysvetlili, prečo si vybrali svoju pozíciu. Následne poproste osoby z rôznych častí škály, aby svoje názory stručne zhrnuli pred celou triedou. Výroky postupne zapisujte na tabuľu, vrátite sa k nim po pozretí filmu.
3. Výroky:

Viem, čo je Instagram.

Svojím dôrazom na propagáciu „dokonalého“ životného štýlu robí Instagram ľudí nešťastnými.

Instagram je továreň na klamstvá.

Čím viac foloverov na Instagrame máš, tým si významnejším človekom.

Na Instagrame by som chcel/a byť influencerom/kou a mať veľa foloverov.

Na Instagrame je možné si kúpiť foloverov.

Ľudia sa na Instagrame nesnažia vyzerat populárnejší, než v skutočnosti sú.

Nikdy by som si nekúpil/a výrobok, ktorý propaguje na Instagrame celebrita alebo influencer.

Vždy si najprv preverím ľudí, ktorí ma na Instagrame sledujú a ktorých sledujem ja.

Premietanie filmu: (50 minút)

Premietnite film #FollowMe.

Uvedomenie: (20 minút)

- Po filme sa vráťte k výrokom zo začiatku hodiny. Opýtajte sa žiakov a žiačok, či a ako sa ich názory zmenili po pozretí filmu.
- Triedu rozdelte na skupiny po piatich až šiestich. Do každej skupiny rozdajte nastrihané kartičky z prílohy, okrem prázdnych kartičiek a kartičiek s nápisom FALOŠNÍ. Tie im dáte neskôr.
- Vysvetlite žiakom a žiačkam, že ich úlohou bude vytvoriť pavučinu súvislostí (pozri obrázok 1). Pripevnite vedľa seba na tabuľu kartičku s nápisom VIAC a kartičku s nápisom FOLOVEROV, prípadne tieto slová napíšte. Nakreslite od týchto dvoch kartičiek šípku, na ktorej koniec pripevnite kartičku s nápisom LAJKOV. Spýtajte sa triedy, aký efekt prinesie viac foloverov – menej lajkov, alebo viac lajkov? Pravdepodobná odpoveď: viac lajkov. Pripevnite kartičku VIAC ku kartičke LAJKOV.

Metodický tip:

Pavučina súvislostí je aktivita, ktorá podporuje rozmyšľanie nad súvislosťami v rámci systému a ktorá ukazuje, ako zmena jednej vlastnosti v systéme ovplyvňuje ďalšie. V podstate ide o myšlienkovú mapu doplnenú o priamu spojitost a následky vzťahov. V tomto prípade sa žiaci a žiačky rozhodujú, aké reťazové reakcie vznikajú v sociálnych sieťach a v sociálnych sieťach s falošnými užívateľmi.

- Úlohou žiakov a žiačok je vytvárať takýmto spôsobom pavučinu súvislostí, pričom použijú nastrihané kartičky z prílohy. Ku kartičke s podstatným menom vždy pripoja kartičku s nápisom VIAC alebo MENEJ. Tie potom prepoja s tými kartičkami pavučiny, s ktorými súvisia alebo ktoré sú ich následkom. Uistite sa, že všetci rozumejú zadaniu. V prípade potreby spoločne vytvorte ešte jeden príklad do pavučiny na tabuľi (viď obrázok 1).

- Každá skupina pracuje na svojej pavučine. Monitorujte ich prácu a všimajte si zaujímavé vlákna súvislostí. V momente, kedy už budú mať skoro hotové alebo hotové svoje pavučiny, ich prerušte a opýtajte sa, na aké zaujímavé súvislosti prišli.
- Do každej skupiny rozdajte kartičku s nápisom FALOŠNÍ a prázdne kartičky. Zmeňte príklad pavučiny na tabuľi tak, že priložíte kartičku FALOŠNÍ ku kartičke s nápisom VIAC FOLOVEROV. Vysvetlite, že pavučina sa mení podľa vzoru na tabuľi (t. j. začína sa od bodu VIAC FALOŠNÝCH FOLOVEROV). Úlohou jednotlivých skupín bude rozhodnúť, ako falošní foloveri zmenia súvislosti v ich pavučinách.
- Každá skupina má navyše prázdne kartičky, do ktorých dopíše vlastné slová a priradí ich aj s kartičkami MENEJ, alebo VIAC do pavučiny. Monitorujte prácu skupín a ak im robí ťažkosť vymyslieť vlastné slová, poraďte im, aby si uvedomili, ako vnímajú sociálne siete z vlastnej skúsenosti – čo je pre nich najdôležitejšie, čo im najviac vadí a podobne. K jednému podstatnému menu môžu zároveň priradiť kartičky VIAC aj MENEJ, ak nie je súvislosť medzi následkami jednoznačná.

Reflexia a diskusia: (10 minút)

Otvorte diskusiu a pýtajte sa, ako sa menili súvislosti v pavučinách:

Aké máte pocity po tejto aktivite?

Ktoré súvislosti vás prekvapili? Ktoré súvislosti sa po pridaní falošných foloverov zmenili ako prvé?

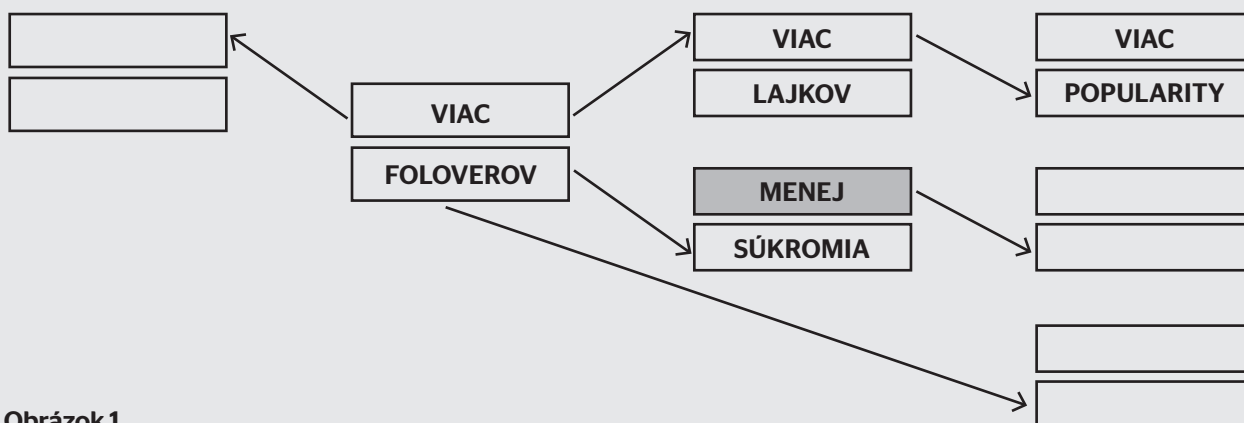
Ktoré sa vôbec nezmenili?

Ktoré nové slová ste dopísali a aké súvislosti z nich vyplynuli?

Sú aj v realite vzťahy medzi jednotlivými aktérmi také jednoznačné ako vo vašich pavučinách? Znamená viac lajkov jednoznačne aj viac popularity? Podložte vaše tvrdenie konkrétnymi príkladmi.

Za akých okolností sa zmenia súvislosti vo vašich pavučinách? Kto o tom rozhoduje? Čo s tým môžeme urobiť my, užívatelia a užívateľky Instagramu?

Ako vás osobne ovplyvňuje Instagram? Ako to môžete zmeniť?

Obrázok 1

PRÍLOHA 1

Kartičky pre skupinu piatich až šiestich osôb.

LAJKOV	FOLOVEROV	POPULARITY	BEZPEČNOSTI
VOLBY	REKLAMY	MOCI	ÚPRIMNOSTI
SPOKOJNOSTI	KLAMSTIEV	ZLOZVYKOV	ZÁBAVY
DOSAHU	MOŽNOSTÍ	PEŇAZÍ	ROZHOVOROV
SÚKROMIA	SEBAVEDOMIA	SEBASTREDNOSTI	SLOBODY

VIAC	VIAC	VIAC	MENEJ	MENEJ
VIAC	VIAC	VIAC	MENEJ	MENEJ
VIAC	VIAC	VIAC	MENEJ	MENEJ
VIAC	VIAC	VIAC	MENEJ	MENEJ
VIAC	VIAC	VIAC	MENEJ	MENEJ
VIAC	VIAC	VIAC	MENEJ	MENEJ
VIAC	VIAC	VIAC	MENEJ	MENEJ

Doplňujúce informácie k témam filmu

Vznik a fungovanie sociálnych médií

Nástup a rozmach internetu mal enormný vplyv na to, akým spôsobom sa šíria informácie, ako sa dozvedáme o svete okolo nás a ako sa aj my môžeme stať zdrojom správ a šíriť najrôznejšie obsahy. Internet ako taký si pritom môžeme predstaviť ako základy stavby, na ktorých mohli vyrásť rôzne štruktúry. Tie jeho vývoj kontinuálne zrýchľovali a posúvali na nové úrovne. Jednou z takýchto štruktúr sú aj sociálne médiá, bez ktorých si dnes už mnohí ľudia nevedia predstaviť život.

Svedčia o tom aj štatistiky, podľa ktorých zhruba **tri miliardy ľudí** (40 % svetovej populácie) používa sociálne médiá. Strávime na nich pritom v priemere **dve hodiny denne**.¹

Sociálne médiá sú širší pojem, ktorý vznikol ako prvý a obsahuje v sebe známejšie pomenovanie **sociálne siete**. Pojem sociálne siete vznikol až neskôr, pre označenie istého druhu sociálnych médií. Podľa slovníka Merriam Webster Dictionary je vo svojej podstate názov sociálne siete osobnejší:

- **sociálne médiá** sú „*formy elektronickej komunikácie (ako napríklad webové stránky pre budovanie sociálnych sietí a mikrobloggerovanie), prostredníctvom ktorých užívatelia vytvárajú online komunity pre šírenie informácií, nápadov, osobných správ a iných obsahov (ako napríklad videí)*“;
- **sociálne siete** definujeme ako „*online službu alebo stránku, prostredníctvom ktorej ľudia vytvárajú a udržiavajú interpersonálne vzťahy*“.

Sociálnym médiom je napríklad platforma YouTube, na ktorej môžu užívatelia a užívatelky zverejňovať, šíriť a sledovať médiá. Sociálnou sieťou je zase Facebook, prostredníctvom ktorého sa môžu ľudia „sieťovať“ – komunikovať, nadväzovať kontakty a budovať si vzťahy.

Rôzne sociálne médiá a siete majú rôzne účely. Zatiaľ čo už spomenutý YouTube sa zameriava na videá, platforma **Instagram** umožňuje zverejňovanie fotografií a je teda založená na vizuálnej príťažlivosti. Facebook, ktorý je na Slovensku stále najobľúbenejším sociálnym médiom, predstavuje pomerne komplexnú štruktúru, kde možno šíriť rôzne

obsahy, myšlienky, fotografie, videá, udalosti, správy, ale aj produkty, kampane a mnoho iného.

Twitter, ktorý sa sústreďuje predovšetkým na výmenu informácií, na Slovensku nezískal takú popularitu ako v iných krajinách a ani v roku 2018 sa nedostal na prvé miesta obľúbenosti.

Najobľúbenejšie sociálne médiá na Slovensku (2018)

1. Facebook (73 %)
2. YouTube (64 %)
3. Facebook Messenger (45 %)
4. Google Plus (14 %)
5. Pokec.sk (14 %)
6. Instagram (18 %)

Reuters Institute Digital News Report 2018

Používanie konkrétnych sociálnych médií závisí aj od veku užívateľov a užívateľiek. Medzi mladou generáciou sú viac populárne iné druhy (ako napríklad nové sociálne siete Snapchat či TikTok), ako medzi ich staršími súrodencami a rodičmi. Vo všeobecnosti sú to najmä mladí ľudia, ktorí sociálne siete používajú. Za rok 2016 využívali sociálne siete v krajinách Európskej únie štyri z piatich osôb vo veku od 16 do 29 rokov.²

Vplyv sociálnych sietí na zdravie

Britská nezisková organizácia Royal Society for Public Health (RSPH), ktorá sa venuje vzdelávaniu o zdraví, zverejnila v máji 2017 prieskum³ o vplyve sociálnych sietí na psychické zdravie a spokojnosť mladej generácie. Výskumný tím skombinoval vlastný prieskum medzi 1500 mladými ľuďmi s dovtedajšími poznatkami o účinkoch sociálnych médií na zdravie.

Tu sú hlavné zistenia zo štúdie RSPH:

- Až 91 % mladých ľudí (16 – 24 rokov) používa internet pre prístup k sociálnym sieťam.
- Sociálne médiá boli popísané ako návykovejšie než cigarety a alkohol.
- Výskyt úzkostí a depresie sa u mladých ľudí za posledných 25 rokov zvýšil až o 70 %.
- Zvýšený výskyt úzkostí, depresie, ale tiež zlého spánku je spojený s používaním sociálnych médií.
- Kyberšikana je rastúci problém – podľa štúdie ju zažíva sedem z desiatich mladých ľudí.
- Užívatelia a užívatelky sociálnych médií údajne zažívajú väčšiu emocionálnu podporu od svojich kontaktov.
- Sociálne médiá môžu zlepšiť prístup mladých ľudí k odborným zdravotným informáciám a k skúsenostiam iných ľudí.

Výsledky štúdie popisujú možné negatívne aj pozitívne následky užívania sociálnych médií, najmä v súvislosti s fyzickým a psychickým zdravím mladej generácie.

NEGATÍVNE NÁSLEDKY

úzkosti a depresia, osamelosť

ťažkosti so spánkom

negatívny obraz o svojom tele

kyberšikana

strach z vynechania (FoMo)⁴

POZITÍVNE NÁSLEDKY

prístup k odborným zdravotným informáciám a k zdravotným skúsenostiam iných ľudí

emočná podpora a budovanie komunity

sebavyjadrenie a osobná identita

utváranie, budovanie a udržiavanie vzťahov

Autori a autorky štúdie tiež identifikovali sociálne médiá, ktoré majú najpozitívnejší a najnegatívnejší vplyv na prežívanie a zdravie mladých ľudí, vychádzajúc z vyššie uvedených aspektov. Sociálne médiá zoradili od najpozitívnejších po najnegatívnejšie nasledovne:

1. YouTube,
2. Twitter,
3. Facebook,
4. Snapchat,
5. Instagram.

OKNO - Sociálne médiá a správy

Pri skúmaní negatívnych následkov sociálnych médií nemožno zabudnúť ani na šírenie konšpiračných teórií a dezinformácií, na deformáciu reality či vplyv sociálnych médií. Významnú úlohu tu zohráva aj skutočnosť, že veľké množstvo ľudí používa sociálne siete ako zdroj informácií alebo dokonca správ o dianí doma aj vo svete. „Koncom roka 2016 urobila spoločnosť Nielsen Atmosphere prieskum, v ktorom sa pýtala Slovákov, aké zdroje informácií na internete využívajú. Najviac ľudí zaradilo na prvé miesto Facebook (45 percent opýtaných), až tesne za ním nasledovali štandardné spravodajské weby (43 percent). Čím mladší bol respondent, tým číslo v prospech Facebooku stúpalo.“⁵

Stručný slovník dôležitých pojmov:

- **dezinformácie** – úmyselné nepravdivé alebo zavádzajúce informácie, manipulácia faktov;
- **informačná bublina** – fenomén, kvôli ktorému sa užívatelia a užívatelky ocitajú v akejsi bubline informácií a názorov, a teda nie sú vystavení celému spektru existujúcich informácií a názorov, ale iba istému výseku z reality; tento fenomén je na sociálnych médiách posilnený fungovaním algoritmov, ktoré uprednostňujú zobrazovanie obsahu, ktorý sa zhoduje s preferenciami užívateľov;
- **komnaty ozveny** – pod týmto pojmom si môžeme predstaviť prostredie alebo online komunity, v ktorých neustále zaznievajú podobné druhy názorov a informácií;
- **gatekeeper** – „strážca“ alebo „strážkyňa“ informácií, či už v médiách alebo aj na sociálnych sieťach, ktorí majú istý druh moci nad tým, aké informácie, témy, udalosti sa dostanú k verejnosti a ktoré nie.

O účinkoch sociálnych médií na prežívanie a zdravie užívateľov existujú stovky štúdií. Britské médium BBC Future⁶ na začiatku roka 2018 zhrnulo základné zistenia doterajších vedeckých štúdií, pričom sa nezameriavalo iba na zdravie, ale skúmalo väčšie množstvo aspektov, ktoré sú v našom živote ovplyvňované sociálnymi médiami alebo s nimi nejakým spôsobom súvisia. V článku tak nájdete najnovšie zistenia, ktoré skúmajú vzťah sociálnych médií a:

- stresu,
- nálady,
- úzkosti,
- depresie,
- návykovosti,⁷
- sebavedomia,
- duševnej pohody,
- vzťahov,
- závidi,
- osamelosti.

Prečítajte si viac o faktoch a neznámých vo vplyve sociálnych médií na naše životy

Okrem následkov na psychiku, zdravie a prežívanie pritom môžeme hovoriť aj o iných druhoch rizík, ako sú **šírenie vírusov, krádež identity, stalking, získavanie dôverných informácií, phishing** a mnohé ďalšie. Viac sa môžete dozvedieť napríklad vo vzdelávacej sérii textov na portáli Euractiv.sk o bezpečnosti na internete: **Bezpečný internet.**

Ako sa chrániť pred negatívnymi následkami sociálnych médií?

Odporúčani na bezpečné používanie sociálnych médií existuje mnoho. Niektoré z nich sa sústreďujú na ochranu psychiky a prežívanie, iné na ochranu pred internetovými útokmi a materiálnymi rizikami. Pre zjednodušenie ich môžeme rozdeliť do dvoch skupín – zdravie a bezpečnosť.

ZDRAVIE

Britská nezisková organizácia Royal Society for Public Health (RSPH) zhrnula v spomínanej štúdii aj základné odporúčania – nielen pre užívateľov a užívateľky, ale tiež pre prevádzkovateľov sociálnych médií a internetových platforiem:

- Odporúča zaviesť na sociálnych médiách vyskakovacie okná, ktoré by užívateľov a užívateľky varovali, že na nich trávajú nezdravé množstvo času.
- Sociálne médiá by mali zvýrazňovať fotografie, ktoré boli digitálne manipulované.
- Princípy bezpečného používania sociálnych médií by sa mali vyučovať v školách.
- Keďže sociálne médiá môžu viesť k horšiemu duševnému stavu, RSPH navrhuje, aby sociálne médiá identifikovali užívateľov a užívateľky s duševnými ťažkosťami a diskretným spôsobom im ponúkli pomoc.
- Odporúča zaviesť (sociálno-)mediálny tréning do výcviku profesií, ktoré sú v kontakte alebo pracujú s mladými ľuďmi.
- Navrhuje zrealizovať viac výskumov, ktoré by odhalovali účinky sociálnych médií na duševné zdravie mladých ľudí.

BEZPEČNOSŤ

Sociálne médiá sa neustále vyvíjajú, ponúkajú nové a rôznorodé druhy obsahov a možností ich používania, no spolu s nimi sa vyvíjajú aj nové a rôznorodé druhy bezpečnostných hrozieb. Ako sa pred nimi možno chrániť?^{8, 9, 10}

- Nastavte si silné heslo, iné pre každú používanú platformu.
- Nepridávajte do svojich okruhov na sociálnych médiách hocikoho.
- Nedôverujte cudzím profilom – nemusia byť tými, za koho sa vydávajú.

- Strážte si súkromnosť profilov a zverejňovaných informácií – súkromné informácie sú súkromné, nepotrebuje ich vidieť celý svet.
- Dôkladne zväzte, ktoré informácie a fotografie na sociálnych médiách zverejníte.
- Nezverejňujte citlivé informácie.
- V žiadnom prípade neposkytujte akékoľvek osobné údaje ľuďom, ktorých nepoznáte.
- Vyhnite sa chúlolistivým situáciám, ktoré môžu byť zaznamenané na webkamere.
- Nahlasujte nenávisťné prejavy, dezinformácie, poplašné správy či nevhodné správanie.

Ďalšie zaujímavé zdroje:

KYBERŠIKANA

PREVENIA PROTI IT KRIMINALITE

**AMNESTY INTERNATIONAL:
BEZPEČNOSŤ NA SOCIÁLNYCH MÉDIÁCH**

**SLOVENSKÝ VÝSKUM:
DETI A FACEBOOK**

Čo z toho vyplýva?

Stále ešte nemáme úplne jasno v tom, aký je presne vplyv sociálnych médií na ľudský život, zdravie, prežívanie a psychiku. To, čo už vieme, ale poukazuje na to, že sociálne médiá ľudí ovplyvňujú rôzne, a to aj v závislosti od už existujúcich podmienok a osobnostných čŕt.

Sociálne médiá môžeme vnímať podobne ako jedlo či hry. Prehnané používanie nie je vhodné pre nikoho. Nemôžeme však povedať, že by boli sociálne médiá vo všeobecnosti zlé, pretože majú aj pozitívne účinky a prinášajú do našich životov nové skúsenosti a diverzitu.¹¹

Treba ale zostať ostražití, aj z bezpečnostných dôvodov. Internet umožnil nielen rozvoj komunikácie, šírenia informácií, interaktívnych zážitkov a budovania komunit, ale prispel tiež k šíreniu rôznych bezpečnostných rizík a hrozieb. Je preto dôležité dôkladne vzdelávať deti a mladých ľudí, aby vedeli, ako používať internet a sociálne médiá – tak, aby sa chránili a aby im priniesli úžitok. A nie naopak.

Užitočné vzdelávacie weby:

OVCE.SK

ZODPOVEDNE.SK

Použité zdroje a odporúčaná literatúra:

Brown, Jessica, 2018. *Is social media bad for you? The evidence and the unknowns* [online]. Dostupné na: <https://www.bbc.com/future/article/20180104-is-social-media-bad-for-you-the-evidence-and-the-unknowns>

Európsky parlament. 2010. *Pravidlo sociálnych sietí: Dva krát si rozmysli, čo zverejníš* [online]. Dostupné na: <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+IM-PRESS+20100212STO68926+O+DOC+XML+VO//SK>

Eurostat. 2019. *Being young in Europe today - digital world* [online]. Dostupné na: <https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/pdfscache/39761.pdf>

Gregor, Miloš - Vejvodová, Petra - Zvol si info, 2018. *Nejlepší kniha o fake news*. 1. vyd. Brno: CPress. 142 s. ISBN 978-80-264-1805-4.

Halászová, Frédérique - Mikušová, Simona, 2019. *Teória gatekeepingu, jej vývoj a adaptácia na virtuálny svet*. 1. vyd. Bratislava: Vydavateľstvo Univerzity Komenského v Bratislave. 216 s. ISBN 978-80-223-4710-5

Amnesty International. *How to Stay Safe on Social Media* [online]. Dostupné na: <https://www.amnesty.org.au/how-to-stay-safe-on-social-media/>

Jakubková, Viktória, 2015. *Predchádzajme kyberšikanu* [online]. Dostupné na: <http://www.uvzsr.sk/docs/info/podpora/letaky/kybersikanovanie.pdf>

Lichner, Vladimír - Šlosár, Daniel, 2017. *Problematické používanie internetu u adolescentov v kontextoch teórie a praxe sociálnej práce* [online]. Dostupné z: <https://unibook.upjs.sk/img/cms/2017/ff/internet-u-adolescentov-final.pdf>

Newman, Nic a kol. 2018. *Reuters Institute Digital News Report 2018* [online]. Dostupné na: <http://media.digitalnewsreport.org/wp-content/uploads/2018/06/digital-news-report-2018.pdf>

Pew Research Center. 2019. *Social Media Fact Sheet* [online]. Dostupné na: <https://www.pewresearch.org/internet/fact-sheet/social-media/>

Preventista. *Spoločne proti IT kriminalite* [online]. Dostupné na: <http://preventista.sk/info/>

Royal Society for Public Health. 2017. *#StatusOfMind. Social media and young people's mental health and wellbeing* [online]. Dostupné na: <https://www.rsph.org.uk/uploads/assets/uploaded/d125b27c-0b62-41c5-a2c0155a8887cd01.pdf>

Securing Key Account and Devices. Social Media [online]. Dostupné na: <https://staysafeonline.org/stay-safe-online/securing-key-accounts-devices/social-media/>

Social Media. In: Merriam Webster Dictionary [online].

Social Network. In: Merriam Webster Dictionary [online].

Euractiv. 2011. *Sociálne siete sú najrizikovejšie miesto na internete* [online]. Dostupné na: <https://euractiv.sk/section/informacna-spolocnost/news/socialne-siete-su-najrizikovejsie-miesto-na-internete-017939/>

Šnidl, Vladimír. 2017. *Pravda a lož na Facebooku*. 1. vyd. Bratislava: N Press, s. r. o. 160 s. ISBN 978-80-972394-4-2.

Tomková, Jarmila a kol. 2015. *Príležitosti a riziká používania internetu deťmi. Sociálna sieť Facebook*. Záverečná správa z výskumnej úlohy Príležitosti a riziká sociálnych médií pre detského používateľa. Bratislava: VÚDPaP.

Index:

- 1 Is social media bad for you? The evidence and the unknowns, 2018 [online].
- 2 Being young in Europe today - digital world, 2017 [online].
- 3 #StatusOfMind. Social media and young people's mental health and wellbeing, 2017 [online].
- 4 Strach, že sa bez vašej prítomnosti dejú skvelé udalosti či zážitky, a vy o ne prichádzate. Táto obava je v našom kontexte spojená aj s potrebou byť neustále pripojení na sociálne médiá, aby sme náhodou o niečo neprišli.
- 5 Pravda a lož na Facebooku, 2017.
- 6 Is social media bad for you? The evidence and the unknowns, 2018 [online].
- 7 Internet a s ním aj súvisiace sociálne médiá spadajú medzi takzvané novodobé závislosti. Problematické používanie internetu u adolescentov v kontextoch teórie a praxe sociálnej práce, 2017 [online].
- 8 Amnesty International: How to Stay Safe on Social Media [online].
- 9 Európsky parlament: Pravidlo sociálnych sietí: Dva krát si rozmysli, čo zverejníš [online].
- 10 Securing Key Account and Devices. Social Media [online].
- 11 Is social media bad for you? The evidence and the unknowns, 2018